

1r-arest-3/2023

1-23073497-01-1r/arest-23052023

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

31 mai 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal în componența:

Președinte

Guzun Ion

Judecători

Talpă Boris

Daguța Sergiu

Grefier

Zaharia Nicolae

Cu participarea:

Procurorului

Iarmaliuc Petru

Avocaților

Balan Petru

Posturusu Nicolae

Vizdoga Ion

Inculpatului

Dodon Igor

a judecat în ședința de judecată publică, în ordine de recurs, recursul declarat de către avocatul Balan Petru, în numele inculpatului Dodon Igor, asupra încheierii Curții Supreme de Justiție din 18 mai 2023 privind prelungirea măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara – inculpatului **Dodon Igor XXXXX** acuzat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. 324 alin. (3) lit. a), b), c), 42 alin. (3), (5), 181² alin. (5) Cod penal.

Procedura de citare legală a fost executată.

Apărarea a susținut recursul declarat, solicitând admiterea lui în sensul declarat.

Acuzarea a pledat pentru respingerea recursului cu menținerea încheierii.

Asupra recursului, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

c o n s t a t ă:

1. Pe rolul Curții Supreme de Justiție se află cauza penală de învinuire a lui Dodon Igor în baza art. art. 324 alin. (3) lit. a), b), c), 42 alin. (3), (5), 181² alin. (5) Cod penal.

În privința lui Dodon Igor a fost aplicat măsura preventivă:

- arestarea la domiciliu începând cu 24 mai 2022, ora 07:00, care ulterior a fost prelungită până la 20 noiembrie 2022, ora 07:00;

- obligarea de a nu părăsi țara începând cu 20 noiembrie 2022, ora 07:00, care ulterior a fost prelungită până la 18 iulie 2023.

2. La 03 mai 2023 procurorul în Procuratura Anticorupție, Iarmaliuc Petru a înaintat demers privind prelungirea măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara pe un termen de 60 de zile, invocând că:

- infracțiunea de corupere pasivă în proporții deosebit de mari de către o persoană cu funcție de demnitate publică în interesul unei organizații criminale, de care este învinuit Dodon Igor, conform art. 16 alin. (5) Cod penal, este din categoria celor deosebit de grave, care prevede o pedeapsă exclusiv cu închisoare de 7 la 15 ani și reieșind din condițiile stipulate de art. 176 alin. (2) Cod de procedură penală, cade sub incidența acelor fapte prejudiciabile, pasibile de aplicare a măsurilor preventive;

- în partea ce ține de învinuirea lui Dodon Igor în comiterea infracțiunii de organizator și complice la acceptarea finanțării partidului politic din partea unei organizații criminale, deși această infracțiune, conform prevederilor art. 16 alin. (3) Cod penal, este mai puțin gravă, totuși natura acesteia, relațiile sociale lezate prin comiterea ei, prezența riscurilor constatate în prezenta cauză, constituie elemente proprii speței, care urmează a fi luate în considerare de către instanța de judecată la emiterea mandatului de arestare în privința inculpatului Dodon Igor;

- judecarea în fond a cauzei penale și existența probelor la dosar, constituie temeiuri, care indică asupra existenței bănuielii rezonabile, care ar convinge un observator obiectiv că persoana în cauză le-ar fi săvârșit;

- la dosarul penal se conțin probe necesare pentru constatarea actualității necesității prelungirii măsurii preventive sub formă de obligare de a nu părăsi țara de către inculpatul Dodon Igor;

- inculpatul Dodon Igor mai este vizat în calitate de inculpat pe alte două cauze penale care se află pe rolul Judecătoriei Chișinău /sediul Buiucani/;

- prelungirea măsurii preventive sub formă de obligarea de a nu părăsi țara în privința inculpatului Dodon Igor, este prevăzută de lege și necesară într-o societate democratică, aceasta fiind compatibilă și cu aprecierea Curții Constituționale, care prin pct. 48 din Hotărârea nr. 19 din 03.07.2018 a statuat că „...o limitare a libertății de mișcare, dispusă pentru asigurarea unei bune desfășurări a procedurii penale pendinte, nu reprezintă în sine probleme din perspectiva art. 2 din Protocolul nr. 4 la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, atât timp cât măsura rămâne proporțională cu scopul legitim urmărit...”, or, la caz, aceasta este proporțională, având în vedere că obligația de a nu părăsi țara reprezintă o măsură care echilibrează libertatea individuală, prin evitarea detenției, cu interesele justiției pe caz, impunând un control în privința persoanei eliberate prin stabilirea unor obligații;

- măsura preventivă – obligarea de a nu părăsi țara, este o măsură prevăzută de lege, urmărește scopul legitim al procesului penal, asigură un echilibru adecvat între interesele justiției și drepturile individuale și este necesară într-o societate democratică;

- inculpatul în mod intenționat urmărește tergiversarea examinării cazului, dorind și acționând prin prezentarea unor date și documente care nu corespund adevărului cu scopul de a părăsi țara, fapt ce determină necesitatea obiectivă de a dispune prelungirea măsurii preventive sub formă de obligarea de a nu părăsi țara pe un termen de 60 zile;

- există toate temeiurile prevăzute de lege și argumentate prin aceea că inculpatul în mod intenționat urmărește tergiversarea examinării cazului, dorind și acționând prin prezentarea unor date și documente care nu corespund adevărului cu scopul de a părăsi țara, fapt ce determină necesitatea obiectivă de a dispune prelungirea măsurii preventive sub formă de obligare de a nu părăsi țara pe un termen de 60 de zile;

- la 19 ianuarie 2023, în ședința de judecată, Dodon Igor a folosit un document oficial „Trimiterea – extras nr. 0163158”(F-027/e) și a solicitat instanței de judecată anexarea la materialele cauzei penale a copiei adevărate a acesteia, pentru a i se încuviința părăsirea țării în perioada 28.01.2023 – 05.02.2023, cu destinația România, pentru a asigura un tratament de reabilitare post Covid – 19, fiului său, Dodon Nicolae. Acest comportament al inculpatului nu mai face veridică și credibilă poziția sa că odată neavând obligația de nepărăsire a țării nu se va eschiva de la examinarea cauzei și eventual în ipoteza condamnării, de la executarea sentinței;

- măsura nu este necesară pentru a administra probele, ci pentru a nu admite acțiuni de natură ca inculpatul Dodon Igor, să materializeze riscurile invocate în prezentul demers și pentru a nu afecta judecarea cauzei în mod obiectiv fără imixțiuni din partea inculpatului;

- în privința inculpatului Dodon Igor, sunt probe directe și verosimile, care confirmă actualitatea motivelor care impun stabilirea unei limitări a libertății de mișcare, necesară pentru asigurarea unei bune desfășurări a procedurii penale pendinte și asigurarea caracterului obiectiv al examinării cauzei, or anterior, conform materialelor cauzei deferite justiției au fost materializate riscurile de ingerință în procesul penal, confirmate prin probe pertinente și concludente;

- în cadrul procesului penal au fost administrate probe care dovedesc că inculpatul ar putea întreprinde măsurile pentru a influența martorii sau pentru a distruge probele, chiar cele care au fost administrate, prin intimidarea martorilor care nu au fost audiați de instanța de judecată or, caracterul greutății probelor deja administrate, puse la dispoziția inculpatului Dodon Igor și înaintarea cauzei în instanța de judecată, sunt în măsură să-l determine pe numit să acționeze în sensul împiedicării derulării normale a judecării cauzei de inculpare a sa, direct sau prin intermediul altor persoane, inclusiv afiliate infracțional;

- inculpatul Dodon Igor, deja aflându-se în libertate, fără alte obligații decât nepărăsirea țării, ar putea întreprinde toate măsurile pentru a distruge, a influența unii martori, prin intimidarea publică a lor cu anumite declarații în afara procesului de judecată în fața instanței, ceea ce ar afecta grav caracterul obiectiv al procesului penal și ar facilita eschivarea de la răspundere și pedeapsă penală;

- temeiurile care inițial au servit la aplicarea și ulterior la prelungirea măsurilor preventive în privința lui Dodon Igor la momentul de față au păstrat actualitatea;

- măsura de constrângere – obligarea de a se prezenta, prevăzută de art. 197 alin. (1), pct. 1) Cod de procedură penală, care ar putea fi aplicată inculpatului nu are capacitatea de a preveni împiedicarea judecării cauzei și nu va asigura împiedicarea părăsirii teritoriului Republicii Moldova de către inculpatul Dodon Igor;

- în privința inculpatului Dodon Igor sunt probe directe și verosimile că anume el a comis infracțiunile incriminate, pentru care este prevăzută o pedeapsă exclusiv privativă de libertate, existând o bănuială rezonabilă că inculpatul din aceste motive ar putea să părăsească teritoriul Republicii Moldova și ar întreprinde toate măsurile pentru a se eschiva de la executarea eventualei sentințe de condamnare, iar măsura preventivă „obligarea de a nu părăsi țara” ar asigura executarea sentinței, această măsură este prevăzută de lege, este necesară într-o societate democratică și urmărește un scop legitim, fiind proporțională în raport cu gravitatea faptelor incriminate și respectarea intereselor prioritare ale societății de luptă cu corupția.

3. Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 18 mai 2023, a fost admis demersul procurorului și dispusă prelungirea măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara pe un termen de 60 de zile în privința inculpatului Dodon Igor acuzat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. 324 alin. (3) lit. a), b), c), 42 alin. (3), (5), 181² alin. (5) Cod penal.

3.1. Pentru a hotărî astfel, instanța a reținut că motivele invocate de către acuzare în susținerea demersului cad sub incidența prevederilor art. art. 175 – 178 Cod de procedură penală și anume:

- existența bănuielii rezonabile în comiterea infracțiunilor incriminate de art. 42 alin. (3), (5), 181² alin. (5) și art. 324 alin. (3) lit. a), b), c) Cod penal, care, conform art. 16 alin. (4), (5) Cod penal, fac parte din categoria infracțiunilor grave și deosebit de grave, pentru care Legea prevede o pedeapsă sub formă de închisoare de la 1 an la 6 ani și respectiv de la 7 la 15 ani, fapt care ar determina inculpatul de a întreprinde măsuri pentru a evita desfășurarea normală și tergiversarea procesului penal, existența riscului eschivării de la judecată și influența asupra probelor părții acuzării, inclusiv și a martorilor care urmează să fie audiați în ședința de judecată, atragerea la răspunderea penală sau să-și ușureze într-un fel poziția sa, în detrimentul caracterului obiectiv al examinării cauzei;

- cererea de prelungire a măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara – este prevăzută de norma procesual-penală și nu impune într-un mod arbitrar o limitare a libertății de mișcare;

- prelungirea măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara – se impune și este suficientă pentru buna desfășurare a procesului penal în termen rezonabil și respectarea normelor procesual penale, fiind îndeplinite condițiile prevăzute de Lege;

- măsura preventivă sub formă de obligare de a nu părăsi țara, oferă suficiente garanții, prin obligațiile care pot fi impuse pe durata ei, pentru a asigura supravegherea eficientă a comportamentului social al inculpatului, prezența în fața instanței de judecată și asigurarea cercetării probatoriului cauzei și examinării cauzei penale în termeni rezonabili.

4. La 22 mai 2023 recurs împotriva încheierii nominalizate declară avocatul Balan Petru, în numele inculpatului Dodon Igor, invocând că:

- instanța a admis un demers superficial, nemotivat, neprobat, neîntemeiat juridic și abuziv;

- motivele reținute în încheierea contestată sunt declarative și reprezintă doar presupuneri și speculații care nu pot fi puse la baza unui act procesual de dispoziție care limitează dreptul la libera circulație;

- prezentarea probelor acuzării la cercetarea judecătorească nu constituie un motiv care să poată fi luat în calcul la aplicarea sau prelungirea măsurilor preventive, or, chestiunile care pot fi luate în calcul de instanță la aplicarea și respectiv prelungirea măsurilor preventive sunt indicate în art. 176 alin. (3) Cod de procedură penală;

- inculpatul nu a încălcat niciodată condițiile și restricțiile măsurilor preventive anterior aplicate. Astfel, conduita anterioară a inculpatului vorbește împotriva prelungirii măsurii preventive;

- procurorul nu a demonstrat de ce alte măsuri procesuale de constrângere, nu ar fi suficiente în acest caz;

- lipsesc riscurile evidente care să impună o prelungire a termenului măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara cu 60 de zile;

- comportamentul inculpatului în timpul urmăririi penale și a judecării cauzei în primă instanță infirmă argumentul acuzării că vor fi întreprinse măsuri în vederea părăsirii țării, intimidării sau influențării martorilor.

Prin urmare, ingerința în dreptul la libera circulație a inculpatului, aplicată prin prelungirea măsurii preventive până la 180 de zile și având în vedere etapa actuală a procesului penal, nu este proporțională cu scopurile urmărite, nefiind păstrat un just echilibru între cerințele de interes general și drepturile inculpatului.

5. Judecând recursul declarat, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal conchide că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil, din următoarele considerente:

Potrivit materialelor cauzei deduse judecării rezultă că, dosarul penal ce-l vizează pe Dodon Igor se află pe rolul Curții Supreme de Justiție, fiind la faza judecării în primă instanță.

Prin încheierea din 18 noiembrie 2022 lui Dodon Igor i-a fost înlocuită măsura preventivă arestarea la domiciliu cu obligarea de a nu părăsi țara pe un termen de 60 de zile, termenul căreia, ulterior, prin încheierile Curții Supreme de Justiție din 16 ianuarie 2023 și 16 martie 2023 a fost prelungit până la 19 mai 2023.

La 03 mai 2023 procurorul Iarmaliuc Petru a depus demers de prelungire a termenului măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara cu 60 de zile, motivând că riscurile ce au stat la baza aplicării acesteia persistă în continuare și că prelungirea termenului ar asigura executarea sentinței, această măsură fiind prevăzută de lege, necesară într-o societate democratică și urmărește un scop legitim, fiind proporțională în raport cu gravitatea faptelor incriminate și respectarea intereselor prioritare ale societății de luptă cu corupția.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 18 mai 2023 s-a dispus admiterea demersului procurorului, cu prelungirea măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara pe un termen de 60 de zile până la 18.07.2023.

Recurs, în temeiul art. 196 Cod de procedură penală, declară avocatul Balan Petru, în numele inculpatului Dodon Igor, pledând pentru respingerea demersului procurorului.

Verificând legalitatea încheierii atacate, pe baza materialelor prezentate, în contextul motivelor invocate de recurent, Colegiul statuează că potrivit art. 196 alin. (2) Cod de procedură penală, *hotărârea judecătorului de instrucție sau a instanței cu privire la aplicarea, prelungirea sau înlocuirea măsurii preventive poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară, iar în cazul Curții Supreme de Justiție, recursul se examinează de alți trei judecători ai Curții Supreme de Justiție.*

Potrivit art. 329 alin. (2) Cod de procedură penală, *în cazul aplicării arestării preventive, hotărârea instanței poate fi atacată, în termen de 3 zile, în instanța ierarhic superioară cu recurs, care se va judeca conform prevederilor art. 311 și 312, care se aplică în mod corespunzător. În cazul aplicării sau prelungirii măsurii preventive sub formă de arest sau de arest la domiciliu de către Curtea Supremă de Justiție, hotărârea acesteia poate fi atacată cu recurs, care se va examina de alți 3 judecători ai Curții Supreme de Justiție.*

În conformitate cu prevederile art. 311 Cod de procedură penală coroborate cu prevederile art. 312 Cod de procedură penală, *instanța efectuează controlul judiciar a încheierilor prin care s-a decis asupra chestiunilor de aplicare sau neaplicare arestării, privind prelungirea sau refuzul de a prelungi durata ei sau privind liberarea provizorie sau refuzul liberării provizorii, în condițiile art. 308-310, la recursul declarat împotriva acestora.*

Potrivit art. 308-310 Cod de procedură penală, *instanța examinează demersurile privind aplicarea față de învinuit a arestării preventive, arestării la domiciliu sau prelungirea duratei arestării învinuitului cât și cererea de eliberare provizorie.*

În continuare, în corespundere cu art. 437 alin. (1) pct. 3), 4), alin. (2), (3) Cod de procedură penală, *pot fi atacate cu recurs sentințele pronunțate de Curtea Supremă de Justiție și alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac. Încheierile pot fi atacate cu recurs numai o dată cu sentința, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs. Recursul declarat împotriva sentinței se consideră făcut și împotriva încheierilor.*

Prin urmare, prescripțiile de drept enunțate denotă că, la faza judecării cauzei, legea procesual penală prevede calea de atac – recursul – doar pentru hotărârile judecătorești privind aplicarea și prelungirea duratei arestului preventiv și arestului la domiciliu, iar încheierea prin care a fost admis demersul procurorului și prelungită durata măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara inculpatului Dodon Igor, nu este susceptibilă de a fi atacată separat cu recurs, argumentele privind dezacordul cu aceasta urmând a fi invocate doar în recursul declarat împotriva hotărârii în fond.

Totodată, potrivit practicii judiciare naționale constante, aceste prevederi legale nu aduc atingere drepturilor și libertăților procesuale ale persoanei, de vreme ce în ședința de judecată inculpatului îi sunt garantate toate drepturile procesuale, iar prevederea unei căi de atac pentru încheieri ce se referă la măsurile non-privative de liberate ar periclita procesul de judecare a cauzei într-un termen rezonabil.

Colegiul penal ține să indice că, prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 24 martie 2023 a fost respins ca inadmisibil recursul declarat de către avocatul Balan Petru în numele inculpatului Dodon Igor împotriva încheierii Curții Supreme de Justiție din 16 martie 2023 privind prelungirea măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara – inculpatului Dodon Igor Nicolae, fiind indicat că încheierea Curții Supreme de Justiție din 16 martie 2023 nu se supune căii de atac în ordine de recurs.

În contextul celor relatate, instanța de recurs constată că încheierea Curții Supreme de Justiție din 18 mai 2023 nu se supune căii de atac în ordine de recurs și, în temeiul art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. c) Cod de procedură penală, recursul urmează a fi respins ca inadmisibil, menținând hotărârea atacată.

În aceste circumstanțe, Colegiul penal nu se va expune asupra motivelor invocate în recurs or, soluția de respingere a recursului ca inadmisibil nu implică o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui recurs exercitat în mod legal.

6. Conform prevederilor art. 329 alin. (2) și art. 447 – 449 alin. (1) pct. 1) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Respinge ca inadmisibil recursul declarat de către avocatul Balan Petru, în numele inculpatului Dodon Igor, împotriva încheierii Curții Supreme de Justiție din 18 mai 2023 privind prelungirea măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara – inculpatului **Dodon Igor XXXXX** acuzat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a), b), c), art. 42 alin. (3), (5), 181² alin. (5) Cod penal.

Decizia este irevocabilă și pronunțată integral la 09 iunie 2023.

Președintele ședinței

Guzun Ion

Judecătorii

Talpă Boris

Daguța Sergiu